

ẤN ĐỘ

1. Tóm tắt lý thuyết

1.1. Tình hình kinh tế - xã hội nửa sau thế kỉ XIX

- Từ đầu thế kỉ XVIII, Ấn Độ lâm vào tình trạng khủng hoảng, suy yếu, bị các nước thực dân phương Tây (chủ yếu là Anh, Pháp) xâm lược.

- Đến giữa thế kỉ XIX, Ấn Độ trở thành thuộc địa của thực dân Anh.

- Chính sách cai trị của Anh:

+ Kinh tế: vơ vét lương thực, thực phẩm, các nguồn tài nguyên, bóc lột nhân công.

+ Chính trị: Chính phủ Anh nắm quyền cai trị trực tiếp Ấn Độ (chế độ trực trị).

Hình 1: Nữ hoàng Victoria trở thành nữ hoàng Ấn Độ (1877)

+ Xã hội:

- Mua chuộc tầng lớp phong kiến bản xứ.
- Chia rẽ khối đoàn kết dân tộc (khơi sâu vào sự cách biệt dân tộc, tôn giáo và đẳng cấp trong xã hội Ấn Độ).

- Hệ quả: mâu thuẫn giữa nhân dân Ấn Độ với thực dân Anh sâu sắc.

1.2. Cuộc khởi nghĩa Xipay (1857 – 1859)

a. Nguyên nhân

- Nguyên nhân sâu xa: mâu thuẫn giữa nhân dân Ấn Độ với thực dân Anh.

- Nguyên nhân trực tiếp: Do binh lính Xi-pay bị sĩ quan Anh bạc đãi, khinh rẻ, tinh thần dân tộc và tín ngưỡng bị xúc phạm ⇒ bất mãn nổi dậy đấu tranh.

b. Diễn biến chính

- Ngày 10/5/1857, ở Mi-rút (gần Ê-li), ba trung đoàn Xipay nổi dậy khởi nghĩa bắt bọn chỉ huy Anh. Nông dân các vùng lân cận cũng tham gia nghĩa quân, vây bắt chỉ huy Anh.
- Khởi nghĩa nhanh chóng lan rộng đến Ê-li, khắp miền Bắc và một phần miền Tây Ấn Độ. Nghĩa quân đã lập được chính quyền, giải phóng được nhiều thành phố lớn.
- Thực dân Anh dốc toàn bộ lực lượng đàn áp dã man => 1859, khởi nghĩa Xipay thất bại.

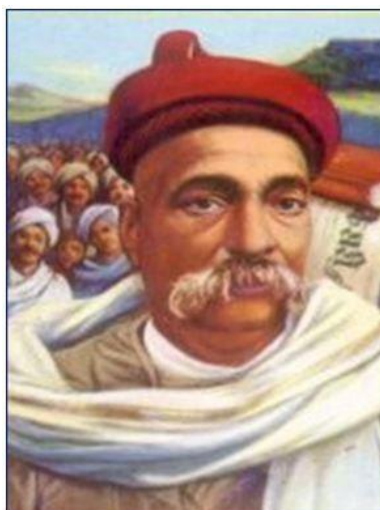
c. Ý nghĩa

- Thể hiện lòng yêu nước, tinh thần đấu tranh bất khuất.
- Ý thức vươn tới độc lập của nhân dân Ấn Độ.
- Để lại nhiều bài học kinh nghiệm cho các phong trào đấu tranh sau này.

1.3. Đảng Quốc đại và phong trào dân tộc (1885-1908)

a. Đảng Quốc đại

- Từ giữa thế kỉ XIX, giai cấp tư sản và tầng lớp trí thức Ấn Độ đã dần dần đóng vai trò quan trọng.
- Tư sản Ấn Độ muốn được tự do phát triển kinh tế và đòi hỏi được tham gia chính quyền, nhưng bị thực dân Anh kìm hãm.
- Cuối năm 1885, Đảng Quốc dân Đại hội (Quốc đại) thành lập. Đó là chính Đảng đầu tiên của của giai cấp tư sản Ấn Độ. Nó đánh dấu một giai đoạn mới, giai đoạn giai cấp tư sản Ấn Độ bước lên đài chính trị.
- Trong 20 năm đầu (1885-1905), Đảng Quốc đại chủ trương đấu tranh ôn hoà để đòi hỏi chính phủ thực dân tiến hành cải cách và không tán thành phương pháp đấu tranh bằng vũ lực. Do thái độ thỏa hiệp của những người cầm đầu và chính quyền sách 2 mặt của chính quyền Anh, nội bộ Đảng Quốc đại bị phân hóa thành 2 phái: phái "ôn hòa" và phái "cực đoan" (kiên quyết chống Anh do Ti-lắc đứng đầu)

Hình 2: B. Ti- lắc (1856- 1920)

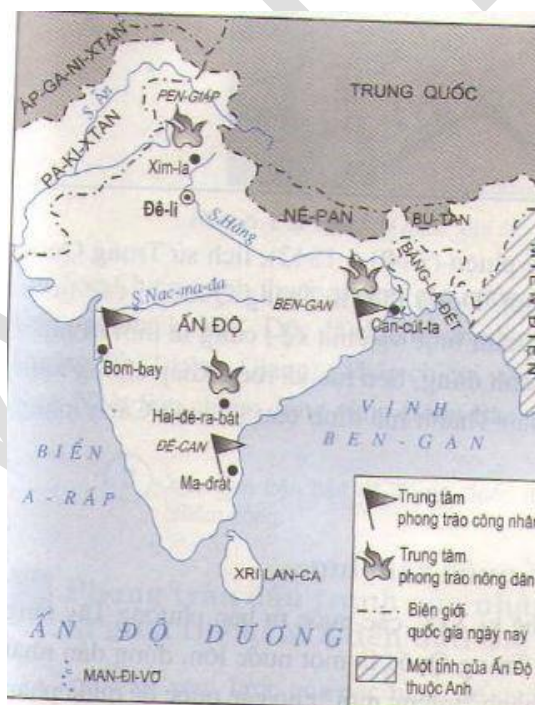
b. Phong trào dân tộc

- Tháng 7/1905, chính quyền Anh thi hành chính sách chia để trị. Ban hành đạo luật chia đôi xứ Ben-gan: miền Đông theo đạo Hồi và miền Tây theo đạo Ấn. Điều đó làm bùng nổ lên phong trào đấu tranh chống thực dân Anh, đặc biệt ở Bom-bay và Can-cút-ta.

- Ngày 6/10/1905, đạo luật chia cắt Ben-gan bắt đầu có hiệu lực, nhân dân coi đó là ngày quốc tang: hơn 10 vạn người kéo đến bờ sông Hằng, làm lễ tuyên thệ và hát vang bài “Kính chào Người – Mẹ hiền Tổ quốc” để tỏ ý đoàn kết, thống nhất. Khắp nơi vang lên khẩu hiệu “Ấn Độ là của người Ấn Độ”.

- Tháng 6/1908, thực dân Anh bắt Ti-lắc và tuyên án ông 6 năm tù. Vụ án Ti-lắc thổi bùng lên một đợt đấu tranh mới. Hàng vạn công nhân Bom-bay tiến hành tổng bãi công 6 ngày (để trả lời 6 năm tù của Ti-lắc), xây dựng chiến lũy, thành lập các đơn vị chiến đấu chống lại quân Anh. Các thành phố khác cũng hưởng ứng, cuộc đấu tranh lên đỉnh cao buộc thực dân Anh phải thu hồi đạo luật chia cắt Ben-gan.

- Cao trào cách mạng 1905-1908 mang đậm ý thức dân tộc đánh dấu sự thức tỉnh của nhân dân Ấn Độ.

Hình 3: Lược đồ phong trào cách mạng ở Ấn Độ cuối thế kỉ XIX- đầu thế kỉ XX

2. Luyện tập

Câu 1: Hãy nêu những nét lớn trong chính sách thống trị của thực dân Anh ở Ấn Độ.

Gợi ý trả lời

Sau khi chiếm đóng và cai quản Ấn Độ, thực dân Anh đã có những chính sách thống trị trên nhiều mặt:

- Về kinh tế:

+ Thực dân Anh mở rộng khai thác thuộc địa, vơ vét tài sản của nhân dân.

+ Ấn Độ trở thành thuộc địa quan trọng nhất nền công nghiệp Anh.

- Về chính trị - xã hội:

+ Thực dân Anh nắm quyền cai trị trực tiếp Ấn Độ.

+ Thực dân Anh tiến hành chính sách chia để trị, mua chuộc tầng lớp...

+ Tìm cách khơi sâu sự cách biệt về chủng tộc, tôn giáo và đẳng cấp trong xã hội để dễ bề cai trị.

- Về giáo dục:

Thi hành chính sách giáo dục ngu dân, khuyến khích tập quán lạc hậu và hủ tục cổ xưa.

- Hệ quả:

+ Đời sống nhân dân bị bần cùng hóa

+ Mâu thuẫn giữa toàn thể nhân dân Ấn Độ với Thực dân Anh ngày càng sâu sắc.

Câu 2: Đảng Quốc đại có vai trò như thế nào trong phong trào đấu tranh của Nhân dân Ấn Độ?

Gợi ý trả lời

Trong phong trào đấu tranh của nhân dân Ấn Độ, Đảng Quốc Đại đã thể hiện vai trò của mình thông qua việc:

- Lãnh đạo phong trào đấu tranh giải phóng dân tộc.

- Thống nhất tinh thần dân tộc, cổ vũ truyền thống yêu nước và đề xướng các cải cách xã hội, kinh tế buộc thực dân Anh phải có một số nhượng bộ.

- Là ngọn cờ đoàn kết các tầng lớp nhân dân yêu nước Ấn Độ trong các cuộc đấu tranh chống thực dân Anh giành lại độc lập dân tộc.

Câu 3: Nêu tính chất, ý nghĩa của cao trào đấu tranh 1905 – 1908 của nhân dân Ấn Độ.

Gợi ý trả lời

Cao trào cách mạng 1905-1908 mang đậm ý thức dân tộc, đánh dấu sự thức tỉnh của nhân dân Ấn Độ. Cao trào cách mạng có tính chất tiêu biểu và ý nghĩa to lớn:

- Tính chất:

Đây là cao trào đấu tranh do một bộ phận giai cấp tư sản lãnh đạo, mang đậm ý thức dân tộc là một cuộc Cách mạng dân tộc tư sản.

- Ý nghĩa

+ Tiêu biểu cho tinh thần đấu tranh bất khuất của nhân dân Ấn Độ, thể hiện tinh thần yêu nước chống giặc ngoại xâm, đánh dấu thời kì đấu tranh mới của nhân dân Ấn Độ.

+ Hoà chung vào trào lưu dân tộc, dân chủ của nhiều nước Châu Á trong những năm đầu thế kỷ XX, góp phần thức tỉnh các dân tộc khác ở châu Á tiến hành đấu tranh cách mạng chống chủ nghĩa thực dân.

3. Kết luận

Bài học tóm tắt tình hình Ấn Độ trong giai đoạn cuối thế kỉ XIX- đầu thế kỉ XX